

ПРОГРАМА ПО НОВОГРЪЦКИ ЕЗИК

За специалностите: Балканистика и Български език и новогръцки език.

Форма и продължителност: писмена, 4 часа.

За да положат успешно конкурсния изпит по новогръцки език, кандидатите трябва да имат разширени лексикални знания и да познават добре материала по най-важните въпроси на новогръцката граматика, съответстващ на степен на владееене на езика „напреднали“.

Всеки изпитен вариант се състои от диктовка, преразказ на прочетен текст и превод на текст от гръцки език на български език.

Диктовката обхваща 15–20 стандартни машинописни реда художествен или публицистичен текст и има за цел да провери уменията на кандидата да възприема правилно новогръцката реч и степента на владееене на гръцкия правопис. При диктуването се съобщават препинателните знаци.

В **преразказа** трябва да се провери уменията на кандидата да предава цялостно и свързано съдържанието на два пъти прочетен текст. За преразказ се дава оригинален художествен текст от гръцки автор.

Преводът от гръцки на български език (обем 15–20 стандартни машинописни реда) се извършва без речник. Предлага се оригинален художествен или публицистичен текст от гръцки автор. С този елемент от изпита се проверява владееенето и на двата езика.

Кандидат-студентите трябва да са овладели практически следния граматичен материал:

1. Обща характеристика на особеностите на новогръцкия език. Съчетания от гласни и съгласни. Особенности в произношението на някои фонеме. Правила за ударението. Препинателни знаци. Интонация при устната реч. Отрицание.
2. Член: определителен и неопределителен. Употреба и изпускане на члена. Парадигма на склонение на членната форма.
3. Съществителни имена. Правила за диференциране на рода. Основни принципи на употреба на падежите. Парадигма на склонение на съществителните имена.
4. Местоимения. Видове. Функции. Склонение.
5. Прилагателни имена: видове, склонение и степенуване. Неправилни прилагателни.
6. Наречия: видове наречия. Образуване, степенуване и употреба.
7. Предлози и употребата им.
8. Числителни: бройни и редни.
9. Глагол: залог, вид, наклонение. Глаголни времена. Правилни и неправилни глаголи.
10. Причастията в новогръцкия език.
11. Пряка и непряка реч.
12. Просто и сложно изречение. Словоред и съгласуване на главните части на изречението.
13. Словоред. Мястото на подлога, сказуемостта и прякото допълнение.

Методически препоръки

За **диктовката** е необходимо да се правят системни упражнения, насочени към развиване на уменията за правилно писмено възпроизвеждане на слухово възприета реч.

За **преразказа** са препоръчителни упражнения, насочени към развиване на умения за изчерпателно предаване на сюжета на кратък разказ, анекдот, самостоятелен откъс от по-голямо произведение и други на правилен новогръцки език. Специално внимание се обръща на точното отчитане и възпроизвеждане на основните моменти в развитието на фабулата, без да се излиза извън нея.

При **превода** кандидатът трябва да се пази както от прекалено отдалечаване от оригинала (от съдържанието, внушението и стила), така и от ненужен буквализъм, който би попречил на пълноценното възприемане на превода на български език.

Критерии за оценяване

Диктовка. При диктовката оценката се намалява при всяка правописна и граматическа грешка, грешка в ударение, апостроф, главна буква и пропусната дума. Повторена грешка не се отчита.

Преразказ. Граматичните критерии за оценка на преразказа са същите, както при диктовката, като се санкционират пунктуационните грешки. Този компонент се оценява допълнително по съдържание и езикова форма, а за оригиналност и богатство на изразните средства се дава бонификация.

Превод. В текста за превод се наказват пропуснатата, неправилно преведена дума или стилистично несъответствие, погрешно преведено просто изречение, правописни и пунктуационни грешки на български език.

Крайната оценка от писмения изпит е средноаритметична от оценките на трите му съставни компонента с точност до 0,10.

Литература

За подготовката на кандидат-студентите освен различните учебници по новогръцки език за начинаещи и напреднали и четенето на оригинални гръцки художествени и публицистични текстове може да се използва:

1. Брусева, Г., В. Симонова-Гроздева. Помагало по новогръцки език за кандидат-студенти. УИ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2006.
2. Ιορδανίδου, Α. Τα ρήματα της Νέας Ελληνικής. Αθήνα, 1991.
3. Τριανταφυλλίδης, Μανόλης. Νεοελληνική γραμματική (της Δημοτικής). Αθήνα, 1941.

Примерен вариант на кандидатстудентския изпит по новогръцки език

ДИКТОВКА

Στον έβδομο ουρανό με κρέπες

... Ο κύριος Σωτηρίου ξανακάθεται αναστενάζοντας. Μάλλον ο εκνευρισμός του οφείλεται στην απαγόρευση του καπνίσματος. Και πού να 'ξερε, ο δύσμοιρος, ότι το λαμπάκι «No smoking» δεν πρόκειται να σβήσει μόλις απογειωθεί το αεροπλάνο, αλλά θα 'ναι αναμμένο σ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού. Έχει, φαίνεται, καιρό να ταξιδέψει, γι' αυτό έχει βγάλει κιόλας το πακέτο του με τα τσιγάρα και το κρατάει ανυπόμονα, κοιτώντας το λαμπάκι.

Η απογείωση με απογειώνει όπως πάντα. Τι υπέροχο συναίσθημα αυτό το ανέβασμα στα σύννεφα, αυτή η αίσθηση ελευθερίας, όταν βλέπεις τα σπίτια, τα βουνά, τη θάλασσα από ψηλά! Ρουφάω ηδονικά το χυμό μου. Τι να κάνει αυτή την ώρα ο μπαμπάς; Θα 'χει έρθει η θεία Ξανθίππη να του σερβίρει τον καφέ ή θα είναι ακόμη στο αποκάτω διαμέρισμα με τη γιαγιά; Και η μαμά; Μάλλον να κοιμούνται ακόμη στο Αμβούργο, αφού η ώρα εκεί είναι εφτά το πρωί.

Η Σοφία δίπλα μου το 'χει ρίξει στον ύπνο, ο μπαμπάς της όμως караδοκεί με το φλιτζάνι του καφέ στο χέρι να φανεί η αεροσυνοδός στο διάδρομο. Η κοπέλα πλησιάζει, αλλά είναι Ιταλίδα.

Λένα Μερικά, «Αγάπες τηγανητές», ΚΕΔΡΟΣ 2002

ΠΡΕΡΑΖΚΑ3

Μελίνα Μερκούρη

Γεννήθηκα Ελληνίδα

«Ας μην ξεχάσω τους σωματοφύλακες του παππού Σπύρου. Ήταν θαυμάσιοι και χρήσιμοι [...] Οι σωματοφύλακές του ήταν οι πρώτοι σύντροφοί μου στα παιχνίδια. Μ' άφηναν να πιάνω τα πιστόλια τους και να φοράω τις σιδερένιες γροθιές τους. Δεν ήταν γορίλες, δεν έμοιαζαν διόλου με τη χυδαία ράτσα που ακμάζει σήμερα. Ήταν άνθρωποι ολότελα αφοσιωμένοι στον παππού μου. Ήταν έτοιμοι να πεθάνουν γι' αυτόν. Ήταν έτοιμοι να πεθάνουν για τη γιαγιά μου, για τη μητέρα μου, για το θείο Γιώργο και για μένα και για το σκυλί του παππού. Οι πιο αγαπημένοι μου ανάμεσά τους ήταν ο Μίμης και ο Κώστας.

Πολύ αργότερα, με τη βοήθεια του Μίμη και του Κώστα, έγινε η μεγαλύτερη απάτη που είχε γίνει ποτέ εναντίον ενός εκπαιδευτικού θεσμού. Αναφέρομαι στο πώς πέρασα τις εξετάσεις μου στο γυμνάσιο.

Αν δεν έχω άλλο ρεκόρ, έχω ένα ρεκόρ που θα διατηρήσω για πάντα. Κανένα παιδί σ' οποιοδήποτε εκπαιδευτικό σύστημα οπουδήποτε, δεν θα μπορούσε να συγκεντρώσει στη σχολική του καριέρα περισσότερα μηδενικά από μένα. Δεν ήταν ότι ήμουν εντελώς ηλίθια. Το σχολείο ήταν ένα ατέλειωτο μαρτύριο. Ήταν ένα συνωμοτικό σχέδιο των ενηλίκων που είχε σκοπό να με βάλει με το ζόρι σε μια ομάδα μαζί με άλλα κακότευχα παιδιά με μοναδικό σκοπό να μου κοπανήσει στο κεφάλι πράγματα που μ' έκαναν να πλήττω μέχρι θανάτου. Κανένας δεν πήγε σε περισσότερα σχολεία, γιατί δεν πέταξαν κανέναν έξω από περισσότερα σχολεία. Ποτέ δεν μπορούσα να περάσω σ' ένα διαγωνισμό. Ποτέ. Στο τέλος όλοι οι δάσκαλοί μου υιοθετούσαν την ίδια τακτική. Από αγάπη για τον παππού μου ή από απελπισμένη ανάγκη να με ξεφορτωθούν, με προβίβαζαν στις μεγαλύτερες τάξεις όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Αλλά για ν' αποφοιτήσω είχα μπροστά μου τις απολυτήριες εξετάσεις.

Ήταν καταστροφή. Δεν ήξερα απολύτως τίποτα κι ο καθηγητής ήξερε πως δεν ήξερα τίποτα. Κοίταξα συνεχώς μια την άσπρη κόλλα, μια τον καθηγητή κι ύστερα ξανά την άσπρη κόλλα. Μετά από μια ολόκληρη ώρα η κόλλα ήταν ακόμα λευκή. Άφησα κάτω το μολύβι μου και σήκωσα ψηλά τα χέρια μου κάνοντας νόημα πως παραδίδομαι. Πράγμα παράξενο, ο καθηγητής μου χαμογέλασε με τρόπο γεμάτο αγάπη. Με πλησίασε. Μου έκανε μια ερώτηση σχετικά με

γεωμετρία. Του είπα πως δεν ήξερα τίποτα. Κοίταξε πέρα, ύστερα με ξανακοίταξε και το χαμόγελό του έδειχνε περισσότερη αγάπη παρά ποτέ. Μου έκανε μια ερώτηση σχετικά με τη βυζαντινή ιστορία. Του είπα πως οι ερωτήσεις του δεν θα τον οδηγήσουν πουθενά. Πάλι κοίταξε αλλού και με ξανακοίταξε με χαμόγελο λατρείας. Τότε μάντεψα ξαφνικά τι κοίταζε κάθε φορά που έστρεφε τα μάτια του από μένα. Εκεί, πίσω απ' το τζάμι της πόρτας, στέκονταν ο Μίμης κι ο Κώστας. Με μάτια που φλέγονταν και τα πιστόλια τους τραβηγμένα, έδειχναν ποια ακριβώς τύχη περίμενε το δάσκαλο αν η Μελίνα αποτύχαινε στις εξετάσεις της.»

Μελίνα Μερκούρη, «Γεννήθηκα Ελληνίδα», ΖΑΡΒΑΝΟΣ, 1995

ПРЕВОД НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Το πρόβλημα της παχυσαρκίας δεν περιορίζεται μόνο στους ανθρώπους, αλλά επεκτείνεται και στα ζώα, καθώς μια νέα αμερικανική επιστημονική έρευνα διαπίστωσε μια ανάλογη τάση στα θηλαστικά, ιδίως στα θηλυκά. Η τάση αύξησης του βάρους παρατηρείται, εδώ και 20 χρόνια, από τα ποντίκια μέχρι τα οικιακά ζώα και τους πιθήκους-πειραματόζωα στα εργαστήρια, αλλά και σε άγρια ζώα. Η μελέτη παραδέχεται ότι δεν μπορεί να εξηγήσει τις διαχρονικές μεταβολές στο βάρος διαφόρων ζώων, από τη στιγμή που δεν τρώνε σνακ ή άλλα πρόχειρα φαγητά χαμηλής ποιότητας στα εστιατόρια, ούτε συνήθως μπορούν να κατηγορηθούν για ανάλογη έλλειψη σωματικής άσκησης, όπως οι άνθρωποι. Ορισμένοι επιστήμονες θεωρούν αναμενόμενη εν μέρει την αυξανόμενη παχυσαρκία στα οικιακά ζώα, όπως οι γάτες και οι σκύλοι, καθώς δεν κινούνται πολύ και, παράλληλα, συχνά τρώνε ό,τι παχυντικό τρώνε και οι ιδιοκτήτες τους, ενώ ακόμα και για τους ποντικούς μπορεί να υπάρχει μια ανάλογη εξήγηση, καθώς τρώνε συχνά από τα σκουπίδια των ανθρώπων. Όμως δεν μπορεί να ερμηνευτεί εξίσου η αύξηση βάρους στα πειραματόζωα των εργαστηρίων που κάνουν προσεκτικά ελεγχόμενη διατροφή. Οι ερευνητές δεν αποκλείουν να παίζει ρόλο για την αυξανόμενη παχυσαρκία η δράση κάποιων παθογόνων μικροοργανισμών, όπως οι ιοί. Από την άλλη, διάφορες τοξικές χημικές ουσίες διαταράσσουν τις ορμόνες και φαίνεται να επιδρούν στην παχυσαρκία. Άλλοι παράγοντες, που προέρχονται από τον ανθρώπινο πολιτισμό, όπως η διάχυτη φωτο-ρύπανση και η συνεπτακόλουθη διαταραχή του ύπνου των ζώων, μπορεί να παίζουν ρόλο.

http://economist.kathimerini.gr/4dcqj/w_articles_kathciv_1_24/11/2010_365945 (διασκευασμένο)